

Zabytki, muzea i ciekawostki historyczne

Kościół Parafialny Św. Jana Chrzciciela i Św. Barbary w Ulanowie

Świątynia z drewna modrzewiowego została wzniesiona w 1643 r. Fundatorem był chorąży halicki, Jan Hilary Uliński. Wcześniej w jego miejscu stała prawdopodobnie drewniana kaplica. Parafia została erygowana w 1658 r., a świątynia poświęcona przez biskupa M. Kunickiego w 1730 r. Kościół jest orientowany, zbudowany z drewna modrzewiowego, w konstrukcji zrębowej. Ściany, wzmocnione lisciami, szalowane są deskami w układzie pionowym z listwowaniem. Świątynia trójnawowa, z nawą główną wydzieloną dwoma parami słupów. Prezbiterium o szerokości nawy głównej. Na belce tęczowej znajduje się późnobarokowy krucyfiks (pierwsza połowa XVIII w.). Wewnątrz znajduje się figuralna polichromia, namalowana przypuszczalnie w XVIII wieku, odnowiona w 1868 r. Według tradycji namalował ją gdański artysta, sprowadzony przez flisaków z Ulanowa. W murach otaczających kościół znajduje się murowana dzwonnica. Wyposażenie o charakterze późnobarokowym: ołtarz główny z ornamentyką w stylu regencji i rokoka (1760 r.), dwa ołtarze boczne wykonane przez snycerza Michała Woszczyńskiego i malarza Michała Bąkowskiego (1736-47). Kościół znajduje się przy Rynku.

Kościół Św. Trójcy w Ulanowie

Znajdującą się przy Cmentarzu Parafialnym świątynię prawdopodobnie wznosił w XVII wieku wojewoda smoleński Jędrzej Zamojski. W 1742 r. kościół został rozbudowany i konsekrowany, a w połowie XIX w. gruntownie wyremontowany. Kościół orientowany, wybudowany w konstrukcji zrębowej. Ściany wzmocnione lisicami oszalowane są deskami w układzie pionowym z listwowaniem. Prezbiterium na planie prostokąta, zamknięte trójbocznie. Od północy przylega prostokątna zakrystia. Prostokątna nawa, szersza od prezbiterium. Powyżej drzwi w elewacji frontowej znajduje się obraz przedstawiający Trójcę Świętą. Wewnątrz znajduje się polichromia z elementami iluzjonistycznej architektury (prawdopodobnie XVIII w.), przemalowana w drugiej połowie XIX w. Wyposażenie kościoła o charakterze barokowym i późnobarokowym m.in.: ołtarz główny, z obrazem przedstawiającym Trójcę Świętą (tradycja głosi, że został przywieziony z Gdańska przez flisaków), dwa barokowe ołtarze boczne wcześniejsze od głównego, ambona, późnobarokowe organy. Świątynia spłonęła w 2002 roku, została odbudowana.

Dawny cmentarz żydowski w Ulanowie

Urząd Gminy i Miasta w Ulanowie

To największy kirkut w byłym województwie tarnobrzeskim. Zachowało się tu około 150 macew, głównie dziewiętnastowiecznych. Są to macewy z inskrypcjami w języku hebrajskim. Najstarszy zidentyfikowany nagrobek upamiętnia Arona Josefa syna Jakira Dawida Jechiela, zm. w 1825 r. Niektóre z zachowanych macew stoją na grobach miejscowych rabinów oraz członków ich rodzin, m. in. Rebeki córki Eliezera Horowica z Dzikowa, żony rabina Chanina z Ulanowa, Chanina syna cadyka Naftalego Cwi z Ropczyc, Tircy, wnuczki Chaima z Nowego Sącza, żony rabina Mordechaja Dawida z Ulanowa. Cmentarz został zdewastowany przez nazistów. Jesienią 1942 r. podczas deportacji Żydów z Ulanowa, na cmentarzu rozstrzelano i pochowano około siedemdziesięciu osób. Po wojnie cmentarz popadał w zapomnienie. W latach osiemdziesiątych z inicjatywy księdza Józefa Lizaka, mieszkańcy Ulanowa przeprowadzili restaurację nekropolii - wykonano prace porządkowe oraz wzniesiono ogrodzenie. Przy bramie umieszczono tablicę o treści: „Cmentarz żydowski w Ulanowie. Założony około 1700 r. Jest on największy w województwie tarnobrzeskim. Na cmentarzu znajduje się 150 macew, w większości z XIX wieku. Uznany za zabytek kultury w 1984 roku. Odremontowany staraniem społeczeństwa Miasta i Gminy Ulanów”. Cmentarz żydowski położony jest przy ul. Buli.

Historyczny układ urbanistyczny i krajobrazowy miasta Ulanów

Obręb Rynku i ul. Sandomierskiej, Tanewskiej, 3-Maja i Św. Trójcy - przy tych ulicach znajdują się domy flisackie z XIX wieku, prawdziwy skarb Ulanowa. Przetrwały do dziś różne kataklizmy i dają obraz dawnego wyglądu miasta. Są one przeważnie wąskofrontowe, o konstrukcji zrębowej, ze skromnymi gankami. Ustawiano je do ulic szczytowo, aby udało się zmieścić jak największą ilość. Rynek miasta ma inny charakter. Zaplanowano go w kształci czworoboku o wymiarach 174 na 170 metrów. Południowo-zachodni róg zajmuje kościół parafialny wraz z placem służącym dawniej jako miejski cmentarz. W północno-zachodniej części stoi gmach magistratu, niegdyś szkoły ludowej. W centralnej części Rynku znajdował się drewniany ratusz z podcieniami. Budynek spłonął w połowie XIX wieku. Na jego miejsce wybudowano ratusz również z drewna, ale mniejszy i bez podcieni. Ratusz przetrwał do lat 70-tych XX wieku, kiedy to na jego miejscu wybudowano dom handlowy i restaurację. Obszar między kościołem a ratuszem na początku XX wieku osuszono (znajdował się tam staw) i obsadzono drzewami. Park miejski poprzecinano alejkami i ogrodzono. Wejścia chronione były ruchomymi bramkami w postaci kołowrotów, by nie wtargnęło bydło. Od strony wschodniej Rynek przeznaczony był na targi. Jest tam też kamienica w której mieszkał przez 12 dni książe Józef Poniatowski, dowodząc stąd obroną oblężonego przez Austriaków Zamościa.

Budynek Urzędu Gminy i Miasta w Ulanowie

Pierwotnie mieściła się tu szkoła ludowa. Secesyjny budynek murowany, piętrowy z bogato rzeźbionym frontem powstał pod koniec XIX wieku. W szczycie budynku umieszczony był zegar zamówiony we Wiedniu. Zegar zniszczył pocisk armatni w czasie I wojny światowej. Zegar, który teraz wybija godziny na ratuszu to współczesna replika. W budynku znajduje się Tarcza Honoru - płaskorzeźba, upamiętniająca mieszkańców miasta poległych w czasie II wojny światowej, a także popiersie Andrzeja Bąka, burmistrza Ulanowa w latach 1990-2008. Obie rzeźby wykonał i ufundował miastu Andrzej Pityński, nieżyjący już pochodzący z Ulanowa artysta, który na stałe mieszkał i tworzył w Stanach Zjednoczonych.

Popiersie Papieża Jana Pawła II w Rynku

Autorem i fundatorem pomnika jest Andrzej Pityński. Pomnik odsłonięty został 20 sierpnia 1989 roku. Był to pierwszy w

Polsce pomnik Jana Pawła II umieszczony na publicznym placu, a nie w obrębie dóbr kościelnych.

Kapliczka św. Jana Nepomucena i św. Floriana w Ulanowie

Oryginalna kapliczka słupowa znajduje się obok kościoła parafialnego. Dobór patronów świadczy o wielkiej roztropności ulanowskich mieszczan: Św. Florian chroni od pożaru, zaś Św. Jan Nepomucen od zagrożeń, które niesie woda. Kapliczka została wybudowana po wielkim pożarze miasta, który miał miejsce w 1886 roku.

Kapliczka św. Rozalii w Ulanowie

Kapliczka znajduje się przy ul. 3-go Maja. Została wybudowana prawdopodobnie w 1835 roku jako wotum za powstrzymanie epidemii cholery, szalejącej po powstaniu listopadowym. Epidemie to oprócz pożarów jedne z największych klęsk nawiedzających miasteczko. Przeludnienie, ciasnota i handlowy charakter miasteczka sprzyjały rozwojowi epidemii. Pierwsza udokumentowana zaraza pojawiła się w miasteczku w 1775 roku. Epidemie febry, cholery, tyfusu i czerwonki nawiedzały Ulanów w latach w latach 1781, 1782, 1800, 1831, 1832, 1837, 1842, 1845, 1847 i 1848.

W 1831 roku na tyfus i cholere zmarło 70 mieszkańców miasteczka, a w roku następnym na tyfus i febrę 44. Zmarłym na skutek zarazy nie wolno było sprawić pogrzebów. Zwłoki wleczono przy pomocy haków w wyznaczone specjalne miejsce w lesie poza miastem, gdzie polewano je wapnem i grzebano. Przerażona ludność miasta uciekała w lasy i tym samym epidemie przenosiły się na okoliczne wsie.

Figura Chrystusa - Zbawiciela w Ulanowie

Została ona ufundowana przez rodaków Ulanowa żyjących poza parafią w kraju i za granicą z okazji Wielkiego Jubileuszu 2000-lecia chrześcijaństwa – na przełomie XX i XXI wieku. Autorem rzeźby jest Henryk Olszówka. Pomnik ustawiony jest na okazałym cokole, który wieńczą duże, okrągłe kamienie. Umieszczono na nim oprócz figury Chrystusa rzeźbione symbole ewangelistów. W centralnym miejscu znajduje się tablica upamiętniająca Jubileusz Roku 2000 z napisem: "Na chwałę Bożą ufundowali rodacy z kraju i z zagranicy". Powyżej dużymi literami zapisano słowa Jezusa: "Przyjdźcie do mnie wszyscy", a

także logo 2000-lecia chrześcijaństwa. 5 października 2003 roku figurę poświęcił bp Andrzej Dzięga.

Muzeum Rzeźby Andrzeja Pityńskiego w Ulanowie

11 listopada 2015 roku w Ulanowie otwarto Muzeum Andrzeja Pityńskiego. Andrzej Pityński nazwany jest „Ambasadorem Polskiej Historii.” Mieszkał w Nowym Jorku, ale urodził się w Ulanowie w 1947 roku. Wychowywał się w rodzinie patriotów zaangażowanych w walkę najpierw z okupantem niemieckim, a po wojnie z komunistycznym ładem narzuconym Polsce. W Ulanowie skończył podstawówkę i zdał maturę. Studiował rzeźbę w krakowskiej ASP. W 1974 roku wyjechał do Stanów Zjednoczonych. W 1989 roku ufundował i wykonał dla mieszkańców Ulanowa popiersie Jana Pawła II, które zostało ustawione w Rynku. To pierwszy w Polsce pomnik papieża usytuowany poza terenem kościelnym. Ulanowskiemu liceum podarował płaskorzeźbę przedstawiającą patrona szkoły Michała Janika. W 2004 roku podarował Zespołowi Szkół w Ulanowie płaskorzeźby przedstawiające patronów Jana Pawła II i Marię Konopnicką. Również w tym samym roku została odsłonięta „Tarcza Honoru” upamiętniająca mieszkańców Ulanowa, którzy zginęli w czasie II wojny światowej i podczas stalinowskiego terroru. Znajduje się ona w holu Urzędu Gminy i Miasta. W 2015 roku przekazał miastu kolejną rzeźbę - popiersie Andrzeja Bąka, długoletniego burmistrza Gminy i Miasta Ulanów. Andrzej Pityński jest kawalerem Orderu Orła Białego i laureatem nagrody Kustosza Pamięci Narodowej. Artysta zmarł po długiej i ciężkiej chorobie 18 września 2020 r.

Muzeum Andrzeja Pityńskiego mieści się w replice domu w którym urodził się artysta. Zostało wybudowane w ramach programu rewitalizacji Ulanowa. Usytuowane jest przy ul. Glinianeckiej, przy ośrodku rekreacyjno-sportowym „Błękitny San.”

Na ekspozycję muzealną składa się 15 miniatur monumentalnych dzieł artysty. Na wystawie można zobaczyć między innymi pomniejszone modele Pomnika Katyńskiego w New Jersey, Światowida znajdującego się w Hamilton czy stalowowolskiego Patrioty. Ale nie tylko. W muzeum zgromadzono również pełną kolekcję medali stworzonych przez artystę, jego prace węglem a także canvasy wszystkich jego prac monumentalnych. Sam artysta podczas otwarcia muzeum powiedział: - Odmówiłem wszystkim, którzy starali się o te prace. W umowie przekazania znajduje się zapis, że eksponaty nie mogą być wypożyczane, ani kopiowane. Kto chce zobaczyć moje dzieła musi przyjechać do Ulanowa. Bo chociaż mieszkam w Nowym Jorku, w Ulanowie pozostało moje serce.

Muzeum Flisactwa Polskiego w Ulanowie

Od 2 maja 2015 roku działa w Ulanowie Muzeum Flisactwa Polskiego. Siedzibą placówki jest położony w Rynku tuż obok magistratu drewniany budynek z 1865 roku – niegdyś dom jednego z ulanowskich retmanów. W muzeum gromadzone są zbiory związane z flisacką przeszłością Ulanowa. Wśród eksponatów można zobaczyć kopię Księgi Cechu Retmańskiego i Sterniczego z lat 1765-1928 oraz Przychodu i Rozchodu Bractwa św. Barbary z lat 1882-1918, narzędzia i urządzenia flisackie, dokumenty, w tym także listy przewozowe, archiwalne fotografie, meble. Zdecydowana większość zbiorów pochodzi od potomków dawnych rodzin flisackich.

Od XVI aż do XX wieku Ulanów miał najbogatsze tradycje flisackie w Polsce. Stąd pochodzili retmani, którzy prowadzili spływy nie tylko Sanem i Wisłą, ale także innymi rzekami polskimi. Ulanowscy flisacy spławiali przede wszystkim do Gdańska drzewo, które tam sprzedawano polskim i zagranicznym kupcom. Ale tratwami przewożono również inne towary, m.in. zboże. Drzewo dostarczano z puszczańskich borów na bindugę (miejsce zbijania tratw) w Ulanowie. Tu budowano tratwy dostosowane do dalszego spławu. Zwykle do Wisły płynęły pojedyncze pasy, w pobliżu ujścia Sanu łączono je po cztery. Płynęły one nie osobno, lecz w transportach kierowanych przez retmanów, którym podlegało po kilkudziesięciu flisaków. Retman wcześniej podpisywał umowę z kupcami, zazwyczaj żydowskimi lub firmami zagranicznymi - niemieckimi lub austriackimi na dostawę drzewa do Gdańska. On był na tratwie „pierwszym po Bogu”, on też opłacał wszystkich podległych mu flisaków. Zwykle płynął na przedzie swoim czółnem i oznaczał miejsca, które należało ominąć.

Flisacy nadawali tratwie kierunek specjalnymi wiosłami, zwanymi drygawkami, oraz wbijaniem w dno rzeki drewnianych palów, zwanych śrykami. Tratwy zatrzymywały się na noc. Wtedy wystawiano straż, aby ustrzec tratwy i ludzi od rabusiów, których nie brakowało w zaborze rosyjskim. W czasie flisu na tratwie gotowano posiłki, dzień zaczynało i kończyło modlitwą. Do domu flisacy wracali pieszo, przynosząc różne upominki z Gdańska, Torunia: były to pierniki, jedwab, złota gdańska wódka, ozdoby, potem także zegarki. Po powrocie czekała ich 2-tygodniowa kwarantanna, aby nie przywlekli do Ulanowa choroby. Spław drewna i zboża dawał retmanom dobrobyt, natomiast flisakom, zwykle rekrutującym się z chłopów, zarobki wystarczające na zaspokojenie najpilniejszych potrzeb codziennego życia. Z początkiem wieku flis zaczął podupadać. Konkurencją dla spławu stanowiła kolej żelazna. Ostatni spław drewna z Ulanowa do Gdańska odbył się latem 1939 roku. Potem jeszcze po wojnie spławiano drewno Sanem i Wisłą. Ostatnia tratwa płynęła w 1968 roku. Od tego czasu na dobre ustał flis, choć jeszcze żyją ludzie, którzy flis uprawiali zarobkowo. W Ulanowie mieszkał jedyny w Polsce retman ze stosownym patentem.

Popiersie burmistrza Andrzeja Bąka

11 listopada 2015 roku w holu Urzędu Gminy i Miasta w Ulanowie miała miejsce uroczystość odsłonięcia popiersia Andrzeja Bąka, burmistrza Ulanowa w latach 1990-2008. Rzeźbę wykonał i ufundował miastu pochodzący z Ulanowa artysta Andrzej Pityński. Rzeźbiarz na plecach figury zasłużonego burmistrza umieścił scenę przekazania Stanisławowi Ulińskiemu przez króla Zygmunta III Wazę przywileju lokacyjnego Ulanowa. Ponad postaciami znajduje się napis: „MIASTO KRÓLEWSKIE ULANÓW. 7.IV.1616 R. PRAWA MIEJSKIE NADAŁ KRÓL ZYGMUNT III WAZA NA PROŚBĘ STANISŁAWA ULIŃSKI-ULINA.” Nad postacią króla jest scena przedstawiająca polską husarię na tle wież Kremla i napis: „MOSKWA ZDOBYTA. 29.X.1611.” Nad postacią Stanisława Ulińskiego widnieje napis: „PODCZASZY ZIEMI PRZEMYSKIEJ.”

Na lewym ramieniu popiersia Pityński umieścił awers i rewers medalu poświęconego księciu Józefowi Poniatowskiemu. Z prawej strony jest przedstawiona tratwa i ulanowscy flisacy, herb miasta i napis: „STOLICA POLSKIEGO FLISACTWA” oraz „MAŁY GDAŃSK.”

Rzeźba ufundowana przez Andrzeja Pityńskiego to swego rodzaju podziękowanie od społeczności miasteczka dla zasłużonego, wieloletniego burmistrza. Andrzej Bąk pełnił funkcję burmistrza nieprzerwanie przez pięć kadencji od 13 czerwca 1990 roku. Zmarł nagle 3 grudnia 2008 roku. Jego śmierć wstrząsnęła mieszkańcami gminy. Pozostawił po sobie trwałe pomniki w każdej miejscowości gminy w postaci nowej szkoły w Ulanowie, wyremontowanych budynków oświatowych, sieci wodociągów, kanalizacji sanitarnej, budynku magistratu, Ośrodka rekreacyjno-Sportowego „Błękitny San”, hal sportowych, nowych dróg. Przyczynił się do reaktywacji Bractwa Flisackiego, dbał o pamięć historyczną i tradycje Ulanowa. 6 grudnia 2008 roku podczas uroczystości pogrzebowych swojego burmistrza żegnały tłumy mieszkańców i samorządowcy z całego Podkarpacia.

Kamień Szyfmana

U zbiegu ul. 3go Maja i Kościuszki w Ulanowie stoi kamień poświęcony Arnoldowi Szyfmanowi. Umieszczona na kamieniu tablica informuje: „W tym miejscu stał dom, w którym urodził się dr Arnold Szyfman 23. XI. 1882 – 11. I. 1967. Inicjator, twórca i wieloletni dyrektor Teatru Polskiego w Warszawie. Człowiek, który całe swoje życie poświęcił teatrowi, a szczególnie ukochanemu dziełu – Teatrowi Polskiemu. W stulecie istnienia 29 stycznia 2013 roku z inicjatywy dyrektora naczelnego Andrzeja Seweryna Teatr Polski w Warszawie przyjął imię swego założyciela Arnolda Szyfmana.” Pamiątkowy kamień i tablicę ufundował Jan Nicałek, przedsiębiorca z Ulanowa.

Arnold Szyfman się 23 lutego 1882 roku w Ulanowie. Uczęszczał do Szkoły Ludowej w rodzinnym Ulanowie, następnie do gimnazjum w Jarosławiu i Krakowie. Ukończył studia historyczne i filozoficzne na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, a doktorat uzyskał w 1905 roku na Uniwersytecie w Berlinie.

Autor wielu sztuk teatralnych m.in. „Fifi”, której premiera odbyła się w Krakowie, a następnie grana była w teatrze M. Gawalewicza w Warszawie. Związany prawie przez całe dorosłe życie z teatrem. W 1906 roku założył w Hotelu Saskim w Krakowie teatrzyk „Figliki”. Od 1908 roku przebywał w Warszawie, gdzie założył kabaret artystyczny „Momus”, a w 1913 roku Teatr Polski, którego był dyrektorem w latach 1913-1957 z przerwami w czasie pierwszej i drugiej wojny światowej, a także w okresie 1949-1955. Od 1915 roku prowadził polski teatr kameralny w Teatrze Taurowa w Moskwie, wystawiając tam: Zemstę, Bolesława Śmiałego, Lillę Wenedę, Dziady. W latach 1925-1927 był dyrektorem Teatru w Łodzi. W latach 1953-1965 organizował i kierował odbudową Teatru Wielkiego w Warszawie. Jest też inicjatorem Muzeum Teatralnego, założonego w 1957 roku. Zmarł w Warszawie dnia 11 stycznia 1967 roku w 85 roku życia. Spoczął na Cmentarzu Komunalnym na Powązkach.

Kościół Parafialny św. Wojciecha w Bielinach

Pierwsze informacje o istnieniu parafii Bieliny pochodzą z r. 1326. Parafia w tamtych czasach była bardzo rozległa. Należały do niej m.in. Raclawice, Nisko, Turbia, Kurzyna, Górno, Ulanów i wiele innych okolicznych miejscowości. W 1685 r. wzniesiono w sąsiednim Ulanowie drewniany kościół uchodzący za filię parafii Bieliny. W 1711 r. spłonął kościół w Bielinach, jednak w 1730 r. następuje poświęcenie nowego kościoła. W tym też roku powstają bractwa: Szkaplerza w Bielinach i św. Barbary w Ulanowie. W r. 1741 zostało założone bractwo Świętej Trójcy w Ulanowie, gdzie również w następnym roku poświęcono kościół p.w. Świętej Trójcy. W r. 1756 notuje się ponowny pożar kościoła w Bielinach. W r. 1759 rozpoczęto budowę nowego kościoła murowanego z cegły, którego uroczyste poświęcenie nastąpiło w 1852 r. W r. 1893 Ulanów został odłączony od Bielin. Kościół w Bielinach posiada piękną polichromię wykonaną przez Stroińskiego, restaurowaną w 1893 r. przez Teofila Kopystyńskiego. W 1902 r. wybudowano wikariat, a w 1906 roku plebanię, które służą do czasów obecnych. W latach 1962-1988 powstały kaplice filialne w Bielińcu, Gliniance oraz kaplica na cmentarzu, którą w 1991 r., poświęcił ks. bp Edward Frankowski. Restaurację kościoła parafialnego w części przeprowadzono w latach 70-tych a zakończono w latach 1989-1991. W kwietniu 1997 ustanowiono sanktuarium św. Wojciecha. W sanktuarium przechowywane są m.in. relikwie Andrzeja Boboli, Jana Nepomucena, Stanisława Kostki, Stanisława Biskupa i Męczennika, siostry Faustyny, Maksymiliana Kolbego i ojca Pio.

Historyczny dwór z przyległym parkiem w Bielinach

Bieliński pałac zwany dworkiem został zbudowany w XVII wieku przez ród Mniszców, a następnie przebudowany w pierwszej połowie XIX wieku przez ostatniego właściciela Władysława Czartoryskiego. Zabytek otoczony był rozległym parkiem z rzadkimi okazami drzew i krzewów - dziś zachowany fragmentarycznie (ok. 4 ha). Dworek przeszedł przebudowę w XIX wieku. Ale resztki jego wieży obronnej wskazują na wcześniejsze pochodzenie .

Klasztor sióstr Dominikanek w Bielinach

Inicjatorem utworzenia filialnego domu sióstr Dominikanek z Wielowoi był ks. Wojciech Harmata, proboszcz w Bielinach. W 1869 r. pod przewodnictwem przełożonej klasztoru z Wielowoi, matki Marii Kolumby Białeckiej, nastąpiło uroczyste przyjęcie dwóch sióstr przez ks. Harmatę w Bielinach. Początkowo ich pobyt trwał dwa miesiące i stan taki powtarzał się rotacyjnie przez następne dwa lata. Początkowo siostry zamieszkiwały na plebanii na mocy szczególnego zezwolenia. W 1876 r. został oddany do użytku sióstr murowany klasztor, kaplica oraz szkoła wzniesione dzięki ciężkiej pracy i ofiarności miejscowej ludności. Kaplicę poświęcono pw. św. Józefa Boskiego Piastuna i Oblubieńca N.M.P.

Wysoki Łąd w Bielinach

Niezwykłe miejsce podarowane przez naturę, z którego doskonale widać leniwie płynący San. Legenda głosi, że w tym miejscu na brzeg wysiadł podróżujący z Czech do Prus św. Wojciech. Tu też miał istnieć pierwszy, historyczny kościół w Bielinach. Dla uczczenia szczególnej daty ustawiono na nim Krzyż Milenijny.

Kościół parafialny św. Onufrego w Dąbrówce

Dąbrówka do roku 1945 istniała jako parafia greko-katolicka. Opieką duchową otaczano osiedleńców unickich przybyłych ze Wschodu (Mołdawia, Wołoszczyzna), zamieszkałych w Dąbrówce i okolicznych wioskach od Pysznicy po Kurzynę, trudniących się początkowo wyrębem lasu, spalaniem drewna i jego obróbką. Dla nich wybudowano niewielki drewniany kościół w stylu cerkiewno-podkarpackim ok. r. 1764. . W czasie ostatniej wojny na skutek zamieszek na tle ukraińsko-polskim część mieszkańców wraz z ich duszpasterzem opuściła parafię, a pozostała część przeszła na wyzn. Rzymsko-katolickie.

Zabytkowa cerkiewka o wym. dł. 22 m, szer. 10 m, i wys. 17 m, składa się z nawy głównej i prezbiterium oraz przybudówki. Z zewnątrz oszalowana, przykryta blachą miedzianą. Sygnaturka zakończona żelaznym krzyżem. Odrestaurowana w 1966 r. W bramie ceglana dzwonnica z czterema dzwonami. Polichromia wnętrza wykonana w stylu cerkiewnym z datą 1883 r., odnowiona. Trzy ołtarze barokowe. Główny ze stałym obrazem Przemienienia Pańskiego i wysuwane obrazy św. Onufrego oraz Serca Matki Bożej. Boczny prawy ołtarz z łaskami słynącym obrazem Matki Bożej Nieustającej Pomocy. Lewy Ołtarz z obrazem Najświętszego Serca Pana Jezusa. Na ścianach i suficie również obrazy olejne: św. Józefa, Narodzenie Pańskie, Pokłon Pasterzy, Chrzest Pana Jezusa, św. Piotr, św. Michał, św. Paweł. Na suficie: Sąd Ostateczny, Wniebowzięcie Matki Bożej. Ambona drewniana z rzeźbionymi postaciami czterech Ewangelistów z ich symbolami.

Kościół parafialny św. Marii Magdaleny w Kurzynie Średniej

Przed I rozbiorem Polski Kurzyna Mała i Kurzyna Wielka należały do parafii Pysznica. Sporadycznie przyjeżdżał ksiądz pysznicki do cerkwi w Dąbrówce i tu dla łacinników odprawiał nabożeństwa. Po r. 1772 przybyli koloniści niemieccy i osiedlili się obok Kurzyny Małej, nazywając swoją kolonię Rauchersdorf. Od r. 1921 zmieniono nazwę miejscowości na Kurzyna Średnia. W r. 1784 przybył do Kurzyny ks. Antoni Gierle i pełnił funkcję kooperatora pysznickiego do r. 1793. W latach 1793-1815 obowiązki duszpasterza dla łacinników pełnił ksiądz greko-katolicki z Dąbrówki. W r. 1815 przysłano ks. Kazimierza Horwatha jako kapelana (curatus localis). Dzięki jego staraniom i przy pomocy kolonistów z Rauchersdorf po 32 latach zabiegów zbudowano kościół w latach 1816-1818. Kościół został poświęcony w 1818 roku. Powiększono go w r. 1886. W r. 1895 umieszczono w kościele 7-głosowe organy. Ósmy głos dodano przy generalnym remoncie w r. 1981. Ołtarze wykonano w latach 1896-1898. Ostatnia konserwacja i złocenia w roku 1989. W r. 1905 postawiono dzwonnice, a odnowiono ją w r. 1986. Kurzyna jako samoistna parafia została erygowana w 1913 r. Kościół jest drewniany, konstrukcji zrębowej, orientowany. Malowidła figuralne z r. 1897, na suficie w nawie Sąd Ostateczny, w prezbiterium Wniebowstąpienie Pańskie, w przybudówce Ofiarowanie w świątyni. Obraz Sądu Ostatecznego i wiele innych obiektów znajdujących się we wnętrzu kościoła wykazują cechy twórczości artystycznej Jana Tabińskiego, malarza z Rzeszowa żyjącego w latach 1834-1915. Ściany prezbiterium i głównej części kościoła zostały pomalowane w r. 1939 przez Michała Wikierę z Kosiny.

Kapliczka w Gliniance

W centrum Glinianki na rozdrożu ulic Ulanowskiej i Rzecznej położona jest murowana kaplica wyróżniająca się z pośród otaczającej ją zabudowy niepowtarzalnymi walorami architektonicznymi. Kaplica wzniesiona została w 1933 roku z fundacji Ignacego Młynarskiego przez budowniczego pochodzącego z Ulanowa nazwiskiem Michałkiewicz. Stolarkę okienną i drzwiową, podłogi oraz konstrukcję dachu wykonał stolarz Marian Nikolas. Jej poświęcenia w dniu 27 maja 1933 roku dokonał ks. Wojciech Wanielista, ówczesny proboszcz parafii p. w. Św. Wojciecha w Bielinach. Kaplica została wzniesiona na planie prostokąta w części ołtarzowej zamknięta trójbocznie. Wnętrze jednoprzestrzenne z wydzieloną częścią ołtarzową zamkniętą ścianą trójboczną. We wszystkich trzech ścianach części ołtarzowej wnęki z ustawionymi w niej figurkami: Matki Bożej Niepokalanie Poczętej na ścianie frontowej oraz dwóch aniołów w pozostałych stojących po bokach wnęki z figurkami poprzedza mensa ołtarzowa.

Kapliczka w Wólce Tanewskiej

Położona jest w centrum wsi, u zbiegu ul. Głównej, Strumieniowej i Partyzantów. Wzniesiona około 1859 roku z fundacji mieszkańców miejscowości. Jej budowa przypadła na kadencję proboszcza bielińskiego ks. Hipolita Półgrabskiego, który rozpoczął pracę duszpasterską w Bielinach i Ulanowie 25 sierpnia 1833 roku i pełnił ją do 10 grudnia 1864 roku. Murowana z cegły pełnej, na zaprawie wapiennej, obustronnie tynkowana, otwory okienne zakończone łukiem odcieniowym. W ścianie czołowej części ołtarzowej prostokątna wnęka z obrazem Matki Boskiej Nieustającej Pomocy. Kapliczka w Wólce Tanewskiej jest obiektem o dużej wartości zabytkowej zarówno pod względem architektonicznym jak i historycznym. Jej forma architektoniczna w stosunku do epoki w której powstała jest niepowtarzalna w skali gminy i powiatu, a także północnej części województwa podkarpackiego. Tego typu obiekty na terenie gminy Ulanów, które na przestrzeni lat nie uległy przeobrażeniu architektonicznemu, należą do rzadkości.

Kaplica w Hucie Deręgowskiej

Budynek kaplicy pw. Matki Bożej Pocieszenia w Hucie Deręgowskiej, wzniesiony został w 1904 roku staraniem mieszkańców wsi. Jej budowa przypadła na kadencję proboszcza raclawickiego ks. Józefa Guntera, który rozpoczął pracę duszpasterską w Raclawicach w 1882 roku i pełnił do 1905 roku. Wieś Huta Deręgowska należała wówczas do parafii Św. Stanisława BM w Raclawicach.

Obiekt wzniesiono w stylu neorenesansowym.

Rekonstrukcja przejść granicznych

Teren obecnego woj. podkarpackiego w przybliżeniu w większości od 1772 r. do 1918 r. należał do Królestwa Galicji i Lodomerii; jednej z prowincji austriackiej. W skład imperium rosyjskiego wchodziły jedynie niewielkie fragmenty regionu. Granica między zaborami przebiegała przez obecne tereny Gminy i Miasta Ulanów. W Kurzynie Wielkiej i w Bukownie zrekonstruowano przejścia graniczne z tego okresu. Mają przypominać naszą historię, ale są również atrakcją turystyczną.

Cypel

Tak określa się miejsce na którym spotyka się San i Tanew, najlepsze do obserwacji tego wodnego spektaklu. Na górującym wzgórzu umieszczono krzyż, a całość wzorcowo zagospodarowano, pamiętając również o niepełnosprawnych.